

VASTAUS VALTUUSTOALOITTEeseen - TUULIVOIMALAT JA LIMINKA

469/00.02.06/2020

KV 14.12.2020 § 109

Tuomas Okkosen aloite:

"Limingan kuntaa ja kuntalaisia ovat lähestyneet suuret tuulivoimayhtiöt, tai oikeammin ns. välittäjäyhtiöt maa-alueiden vuokrasopimuksien merkeissä.

Välittäjäyhtiö tekee maa-alueiden vuokrasopimukset kunnan ja sen jälkeen yksityisten kanssa. Tämän jälkeen välittäjäyhtiö kilpailuttaa tuulivoimatoimijan alueelle. Tavallisesti vuokrasopimus sitoo välittäjäyhtiötä vasta siinä vaiheessa, kun toimija on löytynyt. Maanomistajaa se sitoo heti.

Välittäjäyhtiön tahtotilana on saada vuokrasopimus aikaan aikaisessa vaiheessa kunnan kanssa muun muassa lupaamalla kunnalle avustusta kaavoituksessa yms. Välittäjäyhtiö tahtoo käyttää kunnan kanssa tehtyä sopimusta yksityisiä maanomistajia vastaan vaatimalla hyväksymään heidän ehtonsa, koska kuntakin on näin jo tehnyt. Osa maanomistajista on kertonut vaatimisen tuntuvan jopa kiristykseltä. Pisimmälle on menty käsitykseni mukaan Pudasjärvellä.

Mielestäni maanomistajien täytyy saada tehdä itsenäisesti päätös, ilman kunnan tai tuulivoima/välittäjäyhtiön painostusta tai kiristystä.

Kunnan tulee kiinnittää huomiota sopimuksen ehtoihin. Tuulivoimaloista maksettavat vakuudet tulisi olla täysimääräisesti maksettuna ennen aloittamista. Esimerkiksi kymmenen tai 20 vuoden päästä maksettava korvaus ei paljoa auta, mikäli toiminta päättyy konkurssiin yhdeksän vuoden päästä.

Esitän:

1. Limingan kunta ei tee tuulivoimayhtiöiden tai ns. välittäjäyhtiöiden kanssa sopimuksia, ennen kuin tuulivoimaloiden vaikutusalueen alle jäävät yksityiset maa-alueiden omistajat ovat sopimuksen tehneet.
2. Limingan kunta vaatii tuulivoimayhtiöiltä vakuudet täysimääräisesti maksettavaksi ennen rakentamisen aloittamista.
3. Vakuus tulee olla puolet arvioiduista purkamiskustannuksista kierrätysmaksuineen, mutta vähintään 200 000€/ tuulivoimala.
4. Mikäli Limingan kunnan asukkaan todetaan sairastuneen tuulivoiman seurauksena, kunnassa toimivat tuulivoimayhtiöt määrätään maksamaan yhteisvastuullisesti tuulivoimasta sairastuneelle henkilölle sairaanhoitokulut täysimääräisenä, sekä vahingonkorvauksia siltä ajalta, kun sairaus häneen vaikuttaa. Tämän täytyy näkyä myös sopimuksissa.
5. Kunta määrittelee omistamiltaan maa-alueiltaan tuulivoimavapaat alueet. Tuulivoima vapaiksi alueiksi tulee määritellä myös maa- ja metsätalousmaata niin, että nykyinen luonto ja eläinkanta ei vaarannu tuulivoiman seurauksena."

Päätös Aloite lähetetään kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

KH 29.03.2021 § 99 Valmistelija: elinkeinojohtaja Teemu Haapala, p. 044 5779037, teemu.haapala@liminka.fi
Vastauksena valtuutettu Tuomas Okkosen valtuustoaloitteeseen 14.12.2020 koskien tuulivoimaan liittyvästä sopimusohjeistuksesta Limingan kunnalle todetaan seuraavaa:

1. Limingan kunta ei tee tuulivoimayhtiöiden tai ns. välittäjäyhtiöiden kanssa sopimuksia, ennen kuin tuulivoimaloiden vaikutusalueen alle jäävät yksityiset maa-alueiden omistajat ovat sopimuksen tehneet.

Limingan kunnan alueella on tällä hetkellä suunnitteilla 3 tuulivoima-alueita, joista kahden osalta maavuokrasopimukset on tehty niin pitkälle, että alueet ovat etenemässä ympäristövaikutusten arviointiin ja kaavoitukseen. Näistä kahdesta puistosta toisen alueella on muutamia kunnan omistamia palstoja. Näistä maa-alueista on vuokrasopimukset tehty sen jälkeen, kun osa yksityisten maiden sopimuksista oli jo tehty. Toinen ja kolmas puisto eivät näillä näkymin yllä kunnan omistamille maa-alueille saakka.

Useat maanomistajat ovat nimenomaisesti painottaneet jo edenneissä hankkeissa, että eivät halua allekirjoittaa vuokrasopimusta tuulivoimayhtiön/välittäjäyhtiön kanssa, ennen kuin kunta on allekirjoittanut oman sopimuksensa, koska kunnalla on paremmin osaamista arvioida, onko sopimus maanomistajan näkökulmasta kannattava vai ei.

Kunta on jo pitkälti toiminut aloitteen esityksen mukaisesti, mutta maanomistajien toiveet on hyvä huomioida neuvotteluvaiheessa.

2. Limingan kunta vaatii tuulivoimayhtiöiltä vakuudet täysimääräisesti maksettavaksi ennen rakentamisen aloittamista.

Vakuudet määritellään tuulivoimayhtiöiden/välittäjäyhtiöiden ja maanomistajien välillä. Kunta voi siis vaatia purkuvakuudet niiden alueiden osalta, joissa sillä on omia vuokrasopimuksia. Nykyisten puistojen osalta sopimukset on jo tehty, joten niissä on edettävä tehtyjen sopimusten mukaan. Limingan kunta on niiden sopimusten osalta, joissa sillä on ollut vuokrattavaa maata, huolehtinut purkuvakuuksista erinomaisesti verrattuna yleiseen tasoon. On myös hyvä huomata, että iso osa tuulivoimaloista rakennetaan lainarahalla ja tällöin lainaa myöntäessään pankki/lainaava taho arvioi tarkkaan yhtiön vakavaraisuuden ja hankkeen potentiaalin, joten rahoituksen saaminen vaatii hyvää asioiden hoitoa.

Tuulivoimapuistoihin rakennetaan erittäin hyvät infrastruktuurit (tiet, pohjatyöt, jne.), joten kun puisto on elinkaarensa lopussa, on hyvin todennäköistä, että vanhentuneet voimalat korvataan uusilla samoille paikoille, jolloin uuden voimalan rakentaja huolehtii myös 100% vanhan voimalan purkamisesta.

Mahdollinen voimaloiden purkaminen on lähtökohtaisesti täysin voimalan

omistajan vastuulla, purkuvakuudet ovat olemassa tilanteita varten, jossa voimalan omistaja ei syystä tai toisesta pysty purkua suorittamaan sopimuksen mukaisesti.

Limingan kunta huolehtii jatkossakin, että sen sopimuksissa on jatkossakin tarkoituksen mukaiset ehdot purkuvakuuksien osalta.

3. Vakuus tulee olla puolet arvioituista purkamiskustannuksista kierrätysmaksuineen, mutta vähintään 200 000€/ tuulivoimala.

Tuulivoimayhdistyksen mukaan tuulivoimalan purkukustannus on noin 60 000 – 120 000 euroa, riippuen hankkeesta. Tuulivoimalan kierrätysaste on tällä hetkellä yli 80%. Kun voimaloiden megawattimäärät kasvavat, käytetään niiden rakentamiseen entistä enemmän harvinaisia maametalleja (dysprosium, neodyymi, praseodyymi ja terbium), joita voi olla yli 1000 kiloa pelkästään turbiineissa. Lisäksi voimaloiden rakentamisessa käytetään terästä, kupari, alumiini ja lyijyä. Näiden metallien ja harvinaisten maametallien hinta tulee jatkossa nousemaan, kun niiden käyttömäärät kasvavat, mutta niiden saaminen maaperästä on entistä kalliimpaa/vaikeampaa. Tällä hetkellä metalleista pystytään kierrättämään jo lähes 100%, jatkossa siis purettavat voimalat voivat olla arvokkaita kapistuksia.

200 000 euron purkuvakuus ei ole millään tavalla perusteltu, eikä näin suuren purkuvakuden vaatiminen tekisi kunnan alueelle suunniteltavista tuulivoimapuistoista kilpailukykyisiä. Tällä hetkellä Limingan kunnan omistamille alueille ulottuvissa tuulipuistoissa purkuvakuudet ovat noin 100 000 euron luokassa / mylly.

Arvioitu purkukustannus voimalaa kohti on siis noin 60 000 – 120 000 euroa. Limingan kunta pyrkii vaatimaan jatkossa kunnan omistamille maille suunniteltaviin tuulivoimapuistoihin vähintään 60 000 – 100 000 euron purkuvakuudet / voimala. Purkuvakuuksien tallettamisesta esim. sulkutilille neuvotellaan tapauskohtaisesti.

4. Mikäli Limingan kunnan asukkaan todetaan sairastuneen tuulivoiman seurauksena, kunnassa toimivat tuulivoimayhtiöt määrätään maksamaan yhteisvastuullisesti tuulivoimasta sairastuneelle henkilölle sairaanhoitokuut täysimääräisenä, sekä vahingonkorvauksia siltä ajalta, kun sairaus häneen vaikuttaa. Tämän täytyy näkyä myös sopimuksissa.

Tuulivoimaloiden terveysvaikutuksista on erilaisia näkemyksiä ja vielä vähän pitkäaikaisia tutkimuksia. Kun tutkimuksia saadaan vuosien varrella lisää, tilanne varmasti muuttuu koko valtakunnan tasolla, mikäli tutkimukset näin osoittavat.

Mikäli toivotun mukainen yhteisvastuullinen korvaaminen nähdään oikeutetuksi järjestelmäksi, tulee sen olla koko valtakunnan tasoinen järjestelmä, ei kuntakohtainen toimenpide. Näin ollen korvausasiassa on parasta kääntyä valtiovallan ja lainsäätäjän suuntaan.

Vahingonkorvausasiaa on mahdotonta lisätä jälkikäteen jo tehtyihin sopimuksiin.

5. Kunta määrittelee omistamiltaan maa-alueiltaan tuulivoimavapaat alueet. Tuulivoima vapaiksi alueiksi tulee määritellä myös maa- ja metsätalousmaata niin, että nykyinen luonto ja eläinkanta ei vaarannu tuulivoiman seurauksena.

Alueet, joille tuulivoimaa on mahdollista rakentaa, määrittyy pääsääntöisesti ympäristövaikutusarvioinnin kautta. Mikäli tuulivoiman suunnittelualueella on eläinkantaa, jolle tuulivoima voisi aiheuttaa (esim. ison petolinnun pesä, suden pesä, jne.) merkittävää vahinkoa, ei alueelle ole mahdollista saada ympäristölupaa. Limingassa on useita tällaisia alueita, jotka ovat jo poissuljettuja tuulivoiman rakentamisesta suoraan ympäristölupaprosessin kautta. Lupaviranomainen siis huolehtii näiden alueiden tuulivoimattomuudesta ja jos nämä alueet merkittäisiin kaavoihin/karttoihin, voisivat ne houkutella mm. laitonta metsästystä alueelle. Näin ollen, on tuulivoiman soveltuvuudesta tietyille alueelle eläinkannan näkökulmasta syytä luottaa ympäristöluvan myöntävään viranomaiseen.

Kaavoitusvalta tuulivoimapuistojen osalta on Limingan kunnanvaltuustolla, joten valtuustolla on päätösvalta päättää, lähdetäänkö johonkin tuulivoimahankkeeseen vai ei.

Näillä perustein (valtuuston kaavoitusvalta ja viranomaisen ympäristölupa) ei ole tarvetta lähteä erikseen laatimaan karttoja alueista, joille tuulivoimaa voidaan suunnitella ja mihin ei, vaan yksittäiset hankkeet päätetään tapauskohtaisesti.

Kj:n esitys

Kunnanhallitus esittää vastauksen valtuustoaloitteeseen tiedoksi kunnanvaltuustolle.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.